

ЗМІСТ

Переднє слово.....	7
Список скорочень.....	9
РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ.....	11
Тема 1.1. РЕПРОДУКТИВНІ КЛІТИНИ І ОРГАНИ ОРГАНІЗМУ ЛЮДИНИ	11
1.1.1. Структура та функції клітини, її спадковий апарат. Рух і ріст клітин.....	11
1.1.2. Гени, хромосоми і мінливість організмів. Фази механізму передачі спадкової інформації	14
1.1.3. Жіночі і чоловічі статеві клітини і органи. Передміхурова залоза	17
1.1.4. Розвиток заплідненої яйцеклітини, зародка і плоду. Стадії статевого розвитку.....	27
Тема 1.2. ЗАГАЛЬНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ І ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ	36
1.2.1. Поняття розвитку, його основні етапи і стадії.....	36
1.2.2. Характеристика основних періодів індивідуального розвитку людини	38
1.2.3. Закономірності розвитку людини. Зміни пропорції тіла на різних етапах онтогенезу.....	42
1.2.4. Акселерація і ретардація. Поняття гендерного виховання дітей та підлітків	44
РОЗДІЛ II. ФІЗІОЛОГІЯ НЕЙРО-ГУМОРАЛЬНОЇ РЕГУЛЯЦІЇ ФУНКЦІЙ	58
Тема 2.1. ГУМОРАЛЬНА РЕГУЛЯЦІЯ ФУНКЦІЙ ОРГАНІЗМУ	58
2.1.1. Загальна характеристика залоз внутрішньої секреції. Відмінність понять «гормональна» і «гуморальна» регуляція функцій.....	59
2.1.2. Гормони щитоподібної і прищитоподібних залоз. Функції вилачкової залози. Профілактика захворювань пов'язаних з йодною недостатністю	59
2.1.3. Гормони наднирникових залоз, гіпофіза і епіфіза. Анаболічний ефект стероїдних гормонів	61
2.1.4. Залози змішаної секреції. Гормони підшлункової залози, жіночих і чоловічих статевих залоз.....	64

Тема 2.2. ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ НЕРВОВОЇ РЕГУЛЯЦІЇ ФУНКЦІЙ.....	73
2.2.1. Вікові особливості структури і функцій нервової системи.....	73
2.2.2. Властивості нервової системи.....	75
2.2.3. Центральна і периферична нервова система.....	76
РОЗДІЛ III. ФІЗІОЛОГІЯ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ АНАЛІЗАТОРІВ І ВНД ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ	93
Тема 3.1. ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ	93
3.1.1. Вікові особливості розвитку скелету людини. Кістки грудної клітки і тулуба.....	94
3.1.2. Скелет верхньої і нижньої кінцівок.....	96
3.1.3. Вікові особливості розвитку скелету голови.....	97
3.1.4. Морфо-функціональні особливості хребетного стовпа.....	98
3.1.5. Скелетні м'язи та їх роль у розвитку моторики	105
3.1.6. М'язовий і зв'язковий апарат хребта. Вікові особливості розвитку структур хребта і формування рухів	109
Тема 3.2. ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ АНАЛІЗАТОРІВ	120
3.2.1. Загальна характеристика аналізаторів, їх функціональна роль.....	121
3.2.2. Нюховий і смаковий аналізатори. Особливості адаптації нюхового аналізатора до запахових речовин. Роль смакового аналізатора в процесах травлення	123
3.2.3. Аналізатор шкірного чуття. Больові, холодкові, і теплові рецептори шкіри.....	125
3.2.4. Інтеро-і пропріорецептивні сенсорні системи. Різновидності інтеро-рецепторів. Вісцеральний біль, його особливості.....	126
3.2.5. Морфофункціональні особливості зорового аналізатора. Аномалії рефракції. Гострота зору. Вплив кольору на психофізіологічний стан організму школярів	127
Тема 3.3. ВИЩА НЕРВОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ДІТЕЙ І ПІДЛІТКІВ	147
3.3.1. Фізіологічні особливості розвитку ВНД дітей грудного віку. Роль слова як самостійного умовного подразника, що замінює систему конкретних сигналів.....	147
3.3.2. Вікові особливості формування слова як «сигналу-сигналів». Особливості сумісної діяльності першої і другої сигнальної систем.....	149
3.3.3. Фізіологічні особливості розвитку ВНД у дітей молодшого віку та підлітків	151
3.3.4. Прийоми і методи ефективного запам'ятовування інформації.....	152

РОЗДІЛ IV. ФІЗІОЛОГІЯ ОБМІНУ РЕЧОВИН І ЕНЕРГІЇ.....	164
Тема 4.1. ФІЗІОЛОГІЯ СИСТЕМИ ТРАВЛЕННЯ.....	164
4.1.1. Структурно-функціональна організація травної системи. Травлення в ротовій порожнині.....	164
4.1.2. Травлення в шлунку. Залози слизової оболонки шлунку. Склад шлункового соку. Значення соляної кислоти в шлунковому травленні..	167
4.1.3. Травлення в тонких і товстих кишках. Ферменти кишкового соку. Роль печінки в травленні	168
4.1.4. Хвороби шлунково-кишкового тракту та їх профілактика	171
Тема 4.2 ФІЗІОЛОГІЯ ОБМІНУ РЕЧОВИН ТА ЕНЕРГІЇ	181
4.2.1. Інтегруючі системи метаболізму. Поняття асиміляції і дисиміляції, анаболізму і катаболізму. Основний обмін у дітей	181
4.2.2. Вікові особливості обміну білків. Азотистий баланс, азотиста рівновага. Білковий мінімум. Потреба організму в білках.....	182
4.2.3. Вікові особливості обміну вуглеводів і жирів. Роль ненасичених жирних кислот в обміні речовин. Добова норма дітей та підлітків у жирах	184
4.2.4. Обмін води і мінеральних солей. Добова потреба організму дітей у воді і мінеральних речовинах	185
4.2.5. Вітаміни, їх роль в обміні речовин та енергії. Потреба організму дітей та підлітків у водорозчинних і жиророзчинних вітамінах.....	187
4.2.6. Вікові особливості обміну енергії. Рівні енергетичного обміну. Нормативні величини добових енерговитрат для дітей і підлітків	188
Тема 4.3. ФІЗІОЛОГІЯ ТЕПЛООБМІНУ	203
4.3.1. Поняття теплообміну. Значення температурного чинника в житті людини.....	203
4.3.2. Фізіологічні механізми підтримання температурного гомеостазу. Фізична і хімічна терморегуляція.....	204
4.3.3. Температура тіла людини. Важливість холодого загартування дітей та підлітків. Норми енерговитрат організму людини на спеціальні оздоровчі фізичні вправи.....	206
РОЗДІЛ V. ФІЗІОЛОГІЯ КИСНЕЗАБЕЗПЕЧУЮЧИХ СИСТЕМ.....	213
Тема 5.1. ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ КРОВІ	213
5.1.1.Вікові особливості складу і фізико-хімічних властивостей крові. Основні гомеостатичні константи. Функції крові. Депо крові. Швидкість осідання еритроцитів. Групи крові.....	213

5.1.2. Специфічні і неспецифічні механізми захисту організму від збудників інфекційних захворювань	217
5.1.3. Центральні і периферичні органи імунної системи. Різновиди імунітету	220
5.1.4. Інфекційні захворювання дітей та підлітків	223
Тема 5.2. ФІЗІОЛОГІЯ СИСТЕМИ КРОВООБІГУ	235
5.2.1. Анатомічно-фізіологічна характеристика серця людини. Вікові особливості розвитку серця.....	235
5.2.2. Фізіологія системи кровообігу. Особливості пренатального і постнатального розвитку судинної системи.....	237
5.2.3. Зміни функціонального стану системи кровообігу у в умовах фізичних навантажень	240
5.2.4. Особливості функціонування системи кровообігу у дітей та підлітків. Прогнозування змін величини артеріального тиску з віком.....	241
Тема 5.3. ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ ДИХАННЯ	250
5.3.1. Морфофункціональні особливості дихальної системи дітей та підлітків	250
5.3.2. Легенева та альвеолярна вентиляція. Газообмін в легенях в умовах спокою і при виконанні фізичних вправ	253
5.3.3. Вікові особливості регуляції дихання	256
5.3.4. Особливості пристосувальних реакцій підлітків до гіпоксемії. Гравітаційний шок і засоби його попередження.....	258
ЛІТЕРАТУРА	271